

FAKİRE EKMEK YOKSA

14 Haziran 2021

Yıldırım Koç

Kolombiya'da panoya yazılan bir cümle ;

"Fakire ekmek yoksa, Zengine de huzur yok."

Lise yıllarında okuduğum kitaplardan biri, Jack London'ın **Demir Ökçe** kitabıydı. Kitap ilk olarak 1908 yılı Şubat ayında yayımlanmış. Geleceğe ilişkin hayal ürünü bir roman. ABD'de sosyalistlerin mücadelelerini anlatıyor. 50 yılı aşkın bir süre önce okuduğum romandan aklımda iki sahne kalmıştı. İkincisi, romanın sonlarına doğru, yoksulların kentleri basmasına ilişkin.

Kolombiya'daki "Fakire ekmek yoksa, zengine de huzur yok" pankartını görünce, Jack London'ın kitabı aklıma geldi.

Kitabı yeniden taradım ve yoksul ve çaresiz kitlenin anlatıldığı bölümü buldum. Kitabın Türkçe çevirisinde derin bir yoksulluk ve yokluk içindeki kitle için "uçurumun insanları" kavramı kullanılmış; ancak bence doğru çeviri "derin çukurun insanları" (the people of the abyss). Kitabın İngilizce baskısının 303.sayfasında önce bu çukur insanların nasıl ezildikleri, nasıl sömürüldükleri, nasıl birer köleye döndürüldükleri anlatılıyor. "Gerçekten, işçilerin yoksul mahallelerinde, oligarkların dehşetle korktukları o korkunç kükreyen vahşi hayvan bulunmaktadır; ancak bu hayvanı onlar kendileri yarattılar." Kitabın daha sonraki bölümünde de (s.326-327) bu yoksul kitlenin nasıl çılgınca bir tepki verdiği anlatılmaktadır. Yoksulluğun en dibindeki kitle, "sonunda ayaklanmıştı ve efendilerinin kanı için kükremektedir."

Kısa bir süre önce Kolombiya'da bir panoya asılan bir cümle basına yansımıştı: "Fakire ekmek yoksa, zengine de huzur yok."

1989 yılı yaz aylarında Karabük Demir Çelik ve İskenderun Demir Çelik Fabrikalarında grev vardı. Grev 137 gün sürdü. Karabük'te işçilerin yaptıkları mitingde taşınan pankartlardan birini hiç unutmuyorum. **Ekmek yok barış da yok**. 1989 yılında Karabük'te taşınan pankart ile 2021 yılında Kolombiya'da bir panoya asılan bir yazı aynı olguyu ifade ediyor.

İnsanlar yoksullaştırılır ve geçinememezlerse, zenginler de rahat edemez. Hırsızlık, gasp, soygun artar. Eskiden birçok kentte insanlar zengini ve fakiriyle aynı mahallede yaşardı. Kapılar kilitlenmezdi. Servet ve gelir dağılımı adaletsizliği artıkça, yüksek duvarlı ve güvenli sitemler, alarm sistemleri ve çelik kapılar yaygınlaştı. Servet ve gelir dağılımındaki eşitsizlik, yerleşimlere de yansdı. Ancak adaletsizlik arttığında bunlar da insanı koruyamıyor. "Servet düşmanlığı" olarak ifade edilen anlayış ve tepki yaygınlaşıyor.

Aç tilki fırın yıkar.

Bu ekonomik kriz döneminde insanlar açlığa terkedildikçe ve televizyon programlarında olağanüstü büyük zenginliklerin, israfın ve tüketim çılgınlığının reklamı yapıldıkça, yolsuzlukların ve hırsızlıkların belgeleri yayınlandıkça, toplumsal gerginliklerin artma olasılığı yükseliyor. İnsanların çok fazla zorlandığı, birçok insanın geleceğe ilişkin umutsuzluğa kapıldığı bir süreçten geçiyoruz.

Milyonlarca insanın geleceğe ilişkin umutlarını yitirdiği koşullarda bazı insanların gösterişçi tüketimi ve aşırı lüks yaşantısı, bugüne kadar yaşamadığımız (ve yaşamayacağımızı umut ettiğim) sert tepkilere yol açabilir. İnsanların ekmeğiyle oynamak, insanları açlığa ve çaresizliğe itmek çok tehlikelidir. Umarım bu konuda pervasızlık yapılmaz.